

Başvuru Numarası : 2018 / 1275
Toplantı Tarihi / Sayısı : 27.11.2018 / 67
Karar Numarası : 2018/ 104
Başvuran : E... Ö... TC
Adres : Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü

Muhatap Kurum : Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Muhatap Adres : Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Dilekçe sahibi dilekçesinde, özetle; astım, koroner kalp ve hipertansiyon hastası olduğunu, hayati riskinin bulunduğunu gösteren sağlık raporlarının bulunduğunu, 18.12.2017 tarihinde kendisi hakkında acil ameliyat kararı alındığını, ancak yapılacak operasyonun devlet veya üniversite hastanelerinde yapılamıyor olduğunu, bu sebeple aradan geçen uzun zamana rağmen hala ameliyat olmayı beklediğini iddia etmiş, konuyla ilgili ihmali olanların araştırılmasını ve kendisinin ameliyat edilmesi için yardımcı olunmasını talep etmiştir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru, 17.04.2018 tarihinde yapılmıştır.
3. Başvuru dilekçesi ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinde, başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Ulusal Önleme Mekanizması Birimi tarafından yapılmasına karar verilmiştir.
4. Başvuranın iddialarıyla ilgili olarak başvuru, 6701 sayılı Kanun'un 18 inci maddesinin 2 nci fıkrası uyarınca Metris 2 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğüne gönderilmiş, iddialara ilişkin bilgi ve belgelerin gönderilmesi talep edilmiştir.
5. Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan 22.05.2018 tarihli yazılı görüşte; Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğünce adı geçen tedavi ve ameliyat işleminin devlet veya üniversite hastanelerinde yapılamadığının, bazı özel hastanelerde yapılabileceğinin bildirildiği, yapılan yazışmalar neticesinde vakıf üniversitesi olan Bezmialem Vakıf Gureba Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezinde mezkur ameliyatın yapılabildiği, fakat başvurunun bu talebinin karşılanması hususunda tereddüt olduğu için Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Sağlık Hizmetleri Daire Başkanlığına görüş sorulmuş olduğu ve yazının cevabının beklendiği ifade edilmiştir.
6. Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 04.09.2018 tarihli ve E.2639/126450 sayılı yazısında; yürürlükteki infaz mevzuatına göre mahpusların hastanelere sevkine ve hangi uzmanlık alanında tetkik ve tedavi görmesine muayene eden Kurum

doktorunun, Kurum doktoru bulunmuyorsa sağlık ocağı veya hastanede görevli doktorun karar verdiği, bu aşamada Kurum idaresinin bir yetkisinin bulunmadığı ifade edilmiştir.

7. Başvurana, 6701 sayılı Kanun'un 18 inci maddesinin 2 nci fıkrası uyarınca muhatabın yazılı görüşü iletilerek kendisinin buna ilişkin yazılı görüşleri istenmiş, muhatap kurumun cevaplarına karşı gönderdiği cevabi yazıda başvuran, iddia ve talepleri ile ilgili olarak tüm makamlara hitaben başvuruda bulunduğunu, kendisi hakkında acil ameliyat edilmesine ilişkin karar alındığını, kararın üzerinden aylar geçmesine rağmen hala ameliyat edilmediğini, durumunun hassas olduğunu, belirtilen karar tarihinden bu yana defalarca kez acil servise kaldırıldığını, yüksek hayati tehlikesinin bulunduğunu, buna ilişkin Adli Tıp Kurumu(ATK) raporlarının bulunduğunu, aylardır ameliyat için bekletilmesinin “insanlık dışı ve aşağılayıcı muamele” niteliğinde olduğunu, sağlığının ve yaşamının tehlike altında olduğunu ifade etmiştir.

8. Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 03.10.2018 tarihli yazısına karşılık olarak da kendisinden yazılı görüşleri istenmiş, bu cevaba ilişkin olarak 20.11.2018 tarihli cevapta ceza infaz kurumu idaresinin ve Sağlık Bakanlığının konunun üzerine gitmediğini, Memorial Hastanesinin, bünyelerinde bu ameliyatın yapılabildiğini belirtmelerine ve hatta fiyat çıkarmalarına rağmen sonradan böyle bir ameliyat yapamadıklarını söylediklerini iddia etmiş ve buna ilişkin belgeyi ekte göndermiştir.

III. OLAYLAR VE OLGULAR

Başvuranın dirençli hipertansiyon hastalığı ve çözüm olarak alınan renal denervasyon operasyonu kararı ile ilgili bilgiler kronolojik olarak aşağıdaki gibidir:

9. Marmara Üniversitesi İstanbul Pendik Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nin başvurana ilişkin 03.03.2015 tarihli epikriz formunda renal denervasyonun önerilmediği, tam teşekküllü bir sağlık merkezine yakın bir yerde ikamet etmesi gerektiği belirtilmiştir.

10. Marmara Üniversitesi İstanbul Pendik Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nin 03.03.2015 ve 19.03.2015 tarihli epikriz formlarında başvurana esansiyel hipertansiyon tanısı konulduğu görülmektedir.

11. Marmara Üniversitesi İstanbul Pendik Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nin 28.06.2016 tarihli epikriz formunda dirençli hipertansiyon tanısı konulduğu, hayatı tehdit edebilecek komplikasyon gelişiminin olası olduğu, kardiyoloji açısından merkezde takibinin uygun olduğu belirtilmiştir.

12. Marmara Üniversitesi İstanbul Pendik Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nin 02.08.2016 tarihli epikriz formunda başvurana renal denervasyon uygulanmasının uygun olduğu, 27.10.2016 tarihli epikriz formunda hastaya kardiyolojik durumu da göz önünde bulundurulduğunda renal denervasyon yapılmasının uygun olduğu, bu işlemin hastaya mümkünse erken dönemde yapılmasının önerildiği, hastanın kardiyoloji ve dahiliye uzmanının

bulunduğu bir hastaneye sevkinin sağlanabileceği doktoru ve reviri bulunan cezaevi şartlarında tutulmasının uygun olduğu belirtilmiştir.

13. Marmara Üniversitesi İstanbul Pendik Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nin 21.02.2017 tarihli epikriz formunda hastanın nefroloji bölümü tarafından da değerlendirildiği ve renal denervasyonun onayının verildiği, renal denervasyon yapılmasının uygun olduğu, bu işlemin hastaya mümkünse erken dönemde yapılmasının önerildiği, hastanın kardiyoloji ve dahiliye uzmanının bulunduğu bir hastaneye sevkinin sağlanabileceği doktoru ve reviri bulunan cezaevi şartlarında tutulmasının uygun olduğu belirtilmiştir.

14. Marmara Üniversitesi İstanbul Pendik Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nin 29.09.2017 tarihli epikriz formunda kilo vermesi ve ilaçlara aynen devam etmesi gerektiği belirtilmiş, esansiyel hipertansiyon tanısı konulmuştur.

15. İstanbul Valiliği İl Sağlık Müdürlüğü'nün 11.10.2017 tarihli ve 400 sayılı yazısında başvuran hakkında daha önce başka hastanelerde renal denervasyon kararı alındığı, o dönemlerde tansiyonunun 7'li antihipertansif tedaviye rağmen yüksek seyretmesi sebebiyle kendilerince onay verildiği, ancak hastanın o dönemde işleminin gerçekleştirilmediği ve tekrar kendilerine yönlendirildiği, hastanın takipte kilo verdiğinin izlendiği, çoklu antihipertansif tedavi altında tansiyon değerlerinin regüle ettiğinin seyredildiği, fakat başvuranın sürekli ilaç kullanımı sebebiyle renal denervasyon işleminin yapılmasını talep ettiği, kendisine renal denervasyon işleminin rutin partikte uygulanan bir tetkik olmadığı, uzun dönemde sonuçların çalışmaların olumlu çıkmadığı konularında bilgi verildiği, işlem gerekli olduğunda yapılması gerekli işlemler için malzeme sağlayıcı firmayla (Medtronic) temasa geçildiği, firma tarafından halihazırda renal denervasyon kataterinin piyasadan çekilmiş olduğu bilgisinin verildiği, mevcut durumda tansiyonların regüle olduğu göz önüne alınarak renal denervasyon endikasyonunun net olmadığı düşünülüyor, netleştirmek için başvuranın gözlem altında tansiyon takibinin yapılacak şekilde hastaneye yatırılması ve sonrasında nefrolojiden de fikir alınacak şekilde kardiyoloji konseyinde tartışılmasının uygun olduğu belirtilmiştir.

16. Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü'nün İstanbul İl Sağlık Müdürlüğüne hitaben yazdığı 14.12.2017 tarihli ve 2017/58350 sayılı yazıda, başvuran hakkında renal denervasyon yapılması gerektiği, bunun için Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Hastanesinde bu işlemin yapıp yapılamayacağı sorulmuştur. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Hastanesi Kardiyoloji Kliniği'nin 12.02.2018 tarihli ve 56998 sayılı yazısında renal denervasyon işleminin hastanelerinde yapılamadığı belirtilmiştir.

17. S.B.Ü. İstanbul Eğitim ve Araştırma Hastanesinin 18.12.2017 tarihli raporunda başvurana öncesinde nazal septum deviasyonu, hiatal herni, sol diz meniskopati ve renal denervasyon operasyonlarının yapılması gerektiğine dair tanı hatırlatılmış, ancak yakın zamanda koroner anjiyografi ve balon tedavisi uygulanmış olması ve renal denervasyon ameliyatının aciliyetli olması nedeniyle antigregan tedavi altında yakın takiple yapılmasının önerildiği, renal denervasyon dışındaki operasyonların yüksek riskli bulunarak uygulanmadığı, söz konusu girişimin Acıbadem, Medikal Park, Medipol ve Başkent Üniversitelerinde

yapılabildiği belirtilmiş, hastanın takipli olduğu Cerrahpaşa Tıp Fakültesinin önerilerine uyulması önerilmiştir.

18. Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 02.01.2018 tarih ve 57551099.207.06/9/211 sayılı yazısı ile başvuranın ameliyatının İstanbul ili, çevre iller ve tüm ülke çapında yapılabileceği Devlet veya Üniversite hastanelerinde yapılıp yapılamayacağını sorulduğu anlaşılmıştır.

19. İstanbul Tıp Fakültesi Hastanesinin 15.02.2018 tarihli ve 72226 sayılı yazısında İstanbul Tıp Fakültesi Hastanesinin Üroloji Anabilim Dalı Başkanlığında ve Genel Cerrahi Anabilim Dalı Başkanlığında renal denervasyon işleminin yapılamadığı belirtilmiştir.

20. İstanbul İl Sağlık Müdürlüğünün illerindeki devlet ve üniversite hastanelerinde renal denervasyon işleminin yapılıp yapılamadığına ilişkin 19.02.2018 tarihli ve 71211201-403.05.365 sayılı yazısına mukabil; Ardahan Valiliği İl Sağlık Müdürlüğünün 27.02.2018 tarihli ve 780 sayılı yazısında, Muş Valiliğinin 01.03.2018 tarihli ve 1121 sayılı yazısında, Yalova Valiliği İl Sağlık Müdürlüğünün 28.02.2018 tarihli ve 127 sayılı yazısında, Niğde Valiliği İl Sağlık Müdürlüğünün 01.03.2018 tarihli ve 247 sayılı yazısında, Nevşehir Valiliği İl Sağlık Müdürlüğünün 01.03.2018 tarihli ve 198 sayılı yazısında¹, Kırşehir Valiliğinin 02.03.2018 tarihli ve 96 sayılı yazısında, Kars Valiliğinin 01.03.2018 tarihli ve 1644 sayılı yazısında, Batman Valiliğinin 01.03.2018 tarihli ve 140 sayılı yazısında, Trabzon Valiliğinin 02.03.2018 tarihli ve 77 sayılı yazısında, Mersin Valiliğinin 27.02.2018 tarihli ve 1522 sayılı yazısında, Amasya Valiliğinin 27.02.2018 tarihli ve 242 sayılı yazısında, Denizli Valiliği İl Sağlık Müdürlüğünün 27.02.2018 tarihli ve 7985 sayılı yazısında, Ağrı Valiliğinin 27.02.2018 tarihli ve 2188 sayılı yazısında, Erzincan Valiliği İl Sağlık Müdürlüğünün 26.02.2018 tarihli ve 174 sayılı yazısında, Kırklareli Valiliği İl Sağlık Müdürlüğünün 26.02.2018 tarihli ve 1969 sayılı yazısında, Diyarbakır Valiliği İl Sağlık Müdürlüğünün 26.02.2018 tarihli ve 7334 sayılı yazısında, Karabük Valiliği İl Sağlık Müdürlüğünün 23.02.2018 tarihli ve 3402 sayılı yazısında, Mardin Valiliği İl Sağlık Müdürlüğünün 23.02.2018 tarihli ve 110 sayılı yazısında, Aksaray Valiliği İl Sağlık Müdürlüğünün 23.02.2018 tarihli ve 164 sayılı yazısında, Tunceli Valiliği İl Sağlık Müdürlüğünün 23.02.2018 tarihli ve 264 sayılı yazısında, Çankırı Valiliği İl Sağlık Müdürlüğünün 23.02.2018 tarihli ve 449 sayılı yazısında, Kütahya Valiliği İl Sağlık Müdürlüğünün 01.03.2018 tarihli ve 224 sayılı yazısında, Kastamonu Valiliği İl Sağlık Müdürlüğünün 01.03.2018 tarihli ve 504 sayılı yazısında, Isparta Valiliği İl Sağlık Müdürlüğünün 99 sayılı yazısında, Tokat Valiliği İl Sağlık Müdürlüğünün 403.05 sayılı yazısında, Bartın Valiliği İl Sağlık Müdürlüğünün 21.02.2018 tarihli ve 43 sayılı yazısında, Siirt Valiliği İl Sağlık Müdürlüğünün 21.02.2018 tarihli ve 10 sayılı yazısında, Rize Valiliği İl Sağlık Müdürlüğünün 21.02.2018 tarihli ve 350 sayılı yazısında, Uşak Valiliği İl Sağlık Müdürlüğünün 23.02.2018 tarihli ve 758 sayılı yazısında, Burdur Valiliği İl Sağlık Müdürlüğünün 26.02.2018 tarihli ve 843 sayılı yazısında, Gümüşhane Valiliği İl Sağlık

¹ Nevşehir Devlet Hastanesinde hematoloji ve kardiyoloji uzmanı bulunmadığı için.

Müdürlüğünün 28.02.2018 tarihli yazısında, renal denervasyon işleminin illerindeki sağlık tesislerinde yapılamadığı belirtilmiştir.

21. Edirne Valiliği İl Sağlık Müdürlüğünün 05.03.2018 tarihli ve 5080 sayılı yazısının ekinde ise renal denervasyon işleminin “İstanbul ilinde 3.basamak sağlık hizmeti veren eğitim araştırma hastaneleri ile üniversite hastanelerinde yapılabileceği” belirtilmiştir.

22. İleriki tarihlerde ise M... Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü tarafından başvuranın şikayetleri ile ilgili olarak farklı hastanelere sevkinin, muayenesi ve tedavisinin yapılması için yazı yazıldığı görülmüştür.

23. Marmara Üniversitesi Pendik Eğitim ve Araştırma Hastanesinin 15.03.2018 tarihli epikriz formunda ise önceki tanının aksine hastaya renal denervasyon önerilmediği, bunun yerine medikal tedavinin önerildiği belirtilmiştir.

24. Sağlık Bakanlığı Marmara Üniversitesi İstanbul Pendik Eğitim ve Araştırma Hastanesi Yöneticiliği tarafından gönderilen 16.03.2018 tarihli ve 48 sayılı yazıda, dirençli hipertansiyon hastalarında renal denervasyon işleminin olumsuz sonuçlara yol açtığı, hipertansiyon konusunda en güncel kılavuz olan 2017 yılı ACC Hipertansiyon Kılavuzunda dirençli hipertansiyon tedavisinde renal denervasyon işleminin yeri konusunda yeterli kanıtın bulunmadığının belirtildiği, nitekim hastanelerinde de bu işlemin yapılamadığı belirtilmiştir.

25. Cerrahpaşa Tıp Fakültesinin 19.03.2018 tarihli sağlık kurulu raporunda başvuranın renal denervasyonunun planlandığı, öncesinde gerekiyorsa antiagregan tedaviye ara verilmesinin hematolojik açıdan mahzurunun olmadığı belirtilmiştir.

26. Başvuranın 14.03.2018 ve 15.03.2018 tarihinde acile kaldırıldığı, her defasında muayene ve tahlil yapıldığı, kendisine ilaç yazıldığı anlaşılmaktadır.

27. ATK Başkanlığının, başvuranın durumunun CGTİHK m.16 ve Anayasa m. 104/b kapsamında sürekli, hastalık, sakatlık ve kocama halini teşkil edip etmediğine ilişkin 21.03.2018 tarihli ve 5629 sayılı yazısına göre; kişinin durumunu yalnız başına idame ettirebileceği, durumun Anayasa ve ilgili kanunların ilgili hükümleri kapsamında değerlendirilmediği, ancak kendisine renal denervasyon işlemi uygulanmasından sonra 3 ay süre ile cezasının infazının tehirinin uygun olduğuna oybirliği ile karar verildiği açıklanmıştır.

28. İstanbul İl Sağlık Müdürlüğünün Bakırköy Cumhuriyet Başsavcılığına göndermiş olduğu 26.07.2018 tarihli ve 4414 sayılı yazıda renal denervasyon ameliyatının yapılabildiği hastanelerin ekte sunulduğu, bu hastanelerin; Özel Memorial Ataşehir Hastanesi, Özel Medistate Kavacık Hastanesi, Özel Acıbadem Atakent Hastanesi, Özel Medicana Çamlıca Hastaneleri olduğu belirtilmiştir.

29. Memorial Hastanesinin 29.08.2018 tarihli yazısında renal denervasyona ilişkin tedavi planının hazırlandığı ve tahmini tutarın çıkarıldığı görülmektedir. Bununla birlikte sonraki tarihli yazılarında renal denervasyon katateri temin edilemediği için işlemin hastanelerinde yapılamadığı belirtilmiştir.

IV. İLGİLİ HUKUK

A. Ulusal Hukuk

30. Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının “Kişinin dokunulmazlığı, maddî ve manevî varlığı” başlıklı 17 nci maddesinde; “Herkes, yaşama, maddî ve manevî varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Tıbbî zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbî deneylere tâbi tutulamaz. Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tâbi tutulamaz...” hükmü yer almaktadır.

31. 20.4.2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun 17 nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

32. Aynı Kanunun 9’uncu maddesinin (i) bendinde, Kurumumuzun “özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek”le görevli olduğu düzenlenmiştir.

33. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun(CGTİHK)’un “Hapis cezasının infazının hastalık nedeni ile ertelenmesi” başlıklı 16 nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkrasında “(2) Diğer hastalıklarda cezanın infazına, resmî sağlık kuruluşlarının mahkûmlara ayrılan bölümlerinde devam olunur. Ancak bu durumda bile hapis cezasının infazı, mahkûmun hayatı için kesin bir tehlike teşkil ediyorsa mahkûmun cezasının infazı iyileşinceye kadar geri bırakılır. (3) Yukarıdaki fıkralarda belirtilen geri bırakma kararı, Adli Tıp Kurumunca düzenlenen ya da Adalet Bakanlığınca belirlenen tam teşekküllü hastanelerin sağlık kurullarınca düzenlenip Adli Tıp Kurumunca onaylanan rapor üzerine, infazın yapıldığı yer Cumhuriyet Başsavcılığınca verilir. Geri bırakma kararı, mahkûmun tâbi olacağı yükümlülükler belirtilmek suretiyle kendisine ve yasal temsilcisine tebliğ edilir.”

34. Aynı Kanunun “Hastalık nedeniyle nakil” başlıklı 57 nci maddesinde “(1) Hastaneye sevki zorunlu görülen hükümlü, bulunduğu yere en yakın tam teşekküllü Devlet veya üniversite hastanesinin hükümlü koğuşuna yatırılır. (2) Bu hastanelere gönderilen hükümlülerin başka yerlerdeki hastanelere sevki, sağlık kurulu raporuyla, acil ve yaşamsal tehlikesi bulunması hâlinde, varsa biri hastalığın uzmanı olmak üzere iki uzman hekim tarafından verilip, başhekim tarafından onaylanan ve hastalığın sebebi, tedavinin hangi sebeple bulunduğu hastanede gerçekleştirilemediği, hastaya nerede ve ne tür bir tedavi gerektiğini açıkça belirten bir raporla mümkündür. Bu durumda da en yakın ve hükümlü koğuşu bulunan Devlet veya üniversite hastaneleri tercih edilir. (3) Hükümlünün bu hastanelerde kontrol ve tedavisinin devam edip etmeyeceğinin sağlık kurulu raporuyla belgelendirilmesi gerekir; aksi hâlde hükümlü ait olduğu kuruma iade edilir. (4) Hükümlü, acil hâller dışında özel sağlık kuruluşlarında tedavi edilemez. Acil hâllerin varlığı hâlinde Adalet Bakanlığınca bilgi verilir. (5) Hükümlü, sağlık nedenleriyle bulunduğu kurumda kalmasının uygun olmadığı, kurum hekiminin önerisi ve en

üst amirinin isteği üzerine alınacak sağlık kurulu raporuyla belirlendiği takdirde, başka kurumlara nakledilebilir.”

35. Aynı Kanunun “Hükümlünün muayene ve tedavi istekleri” başlıklı 71 inci maddesinde; “*Hükümlü, beden ve ruh sağlığının korunması, hastalıklarının tanısı için muayene ve tedavi olanaklarından, tıbbî araçlardan yararlanma hakkına sahiptir. Bunun için hükümlü öncelikle kurum revirinde, mümkün olmaması hâlinde Devlet veya üniversite hastanelerinin mahkûm koşullarında tedavi ettirilir.*”

36. Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzüğü’nün 120 nci maddesinin üçüncü fıkrasında “*Herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna tâbi olmayan hükümlünün, estetik amaçlı veya kurumdaki yaşantısını devam ettirmesine engel oluşturmayan şikâyetiyle ilgili tedavi giderleri kendisi tarafından karşılanır.*” denilmekte, dördüncü fıkrasında ise “*Herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna tâbi olmayan hükümlünün üniversite hastaneleri dâhil sağlık kurumlarındaki muayene, tetkik, kontrol ve tedavi bedelleri Sağlık Bakanlığı, ilâç bedelleri ise Bakanlık tarafından karşılanır.*” hükmü yer almaktadır.

B. Uluslararası Hukuk

37. İşkence ve Diğer Zalimane, Gayri İnsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi’nin 2 nci maddesinde; “*1. Sözleşmeye Taraf Devlet, yetkisi altındaki ülkelerde işkence olaylarını önlemek için etkili kanuni, idari, adli veya başka tedbirleri alacaktır. 2. Hiçbir istisnai durum, ne harp hali ne de bir harp tehdidi, dahili siyasi istikrarsızlık veya herhangi başka bir olağanüstü hal, işkencenin uygulanması için gerekçe gösterilemez. 3. Bir üst görevlinin veya bir kamu merciinin emri, işkencenin haklılığına gerekçe kabul edilemez.*”

38. Birleşmiş Milletler Mahpusların Islahına Dair Asgari Standart Kurallar (Nelson Mandela Kuralları)’nın “Sağlık Hizmetleri” başlıklı 24 üncü maddesinde; “*Mahpuslara sağlık hizmeti sağlanması devletin bir sorumluluğudur. Mahpuslar, toplumda mevcut olan sağlık hizmet standartlarına sahip olmalıdır ve yasal statüleri nedeniyle ayrımcılığa maruz kalmaksızın ücretsiz olarak gerekli sağlık hizmetlerine erişebilmelidir. Sağlık hizmetleri genel kamu sağlığı idaresi ile yakın ilişki içerisinde ve HIV, tüberküloz ve diğer bulaşıcı hastalıklar ile uyuşturucu bağımlılığı da dâhil olmak üzere, tedavi ve bakımın sürekliliğini sağlayacak şekilde düzenlenmelidir.*”

39. Nelson Mandela Kuralları’nın 27 nci maddesinde; “*Acil durumlarda tüm cezaevleri tıbbi yardıma derhal erişim sağlayacaktır. Özel muamele veya ameliyatı gerektiren mahpuslar ihtisas kurumlara veya sivil hastanelere sevk edilecektir. Bir cezaevi kendi hastane imkanlarına sahip ise mahpuslara uygun tedavi ve bakımın sağlanması için yeterli personel ve donanıma sahip olmalıdır. Klinik kararlar yalnızca sorumlu sağlık uzmanları tarafından alınabilir ve tıbbi olmayan cezaevi personeli tarafından reddedilemez veya ihmal edilemez.*”

40. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin Üye Devletlere Avrupa Cezaevi Kuralları Hakkında Rec (2006) 2 Sayılı Tavsiye Kararı (Avrupa Cezaevi Kuralları)'nın "Tıbbi Bakım" başlıklı 39 uncu maddesinde; *"Cezaevi yetkilileri tüm mahpusların sağlığını korumalıdır."*

41. Avrupa Cezaevi Kuralları'nın "Tıbbi Bakımın Temini" başlıklı 46.1. fıkrasında; *"Uzman tedavisine gerek duyan hasta mahpuslar, bu hastalığın tedavisinin cezaevinde yapılmasının mümkün olmaması halinde uzman kurumlara veya sivil hastanelere nakledilmelidir."* hükmü yer almaktadır.

V. İNCELEME VE GEREKÇE

42. Başvurunun, 24.11.2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 48 inci maddesinde aranan ön inceleme şartlarını taşıdığı görülmüş ve bu nedenle mezkûr Yönetmeliğin 49 uncu maddesinin 5 inci fıkrası doğrultusunda inceleme ve araştırma aşamasına geçilmiştir.

A. Başvuranın İddiaları

43. Başvuran, ilk ve devamı dilekçelerinde astım, koroner kalp ve hipertansiyon hastası olduğunu, hayati riskinin bulunduğunu gösteren sağlık raporlarının bulunduğunu, 18.12.2017 tarihinde kendisi hakkında aciliyetli ameliyat kararı alındığını ifade etmiş; söz konusu operasyonun devlet veya üniversite hastanelerinde yapılamıyor olması sebebiyle aradan geçen uzun zamana rağmen hala ameliyat olmayı beklediğini iddia ederek konuyla ilgili ihmali olanların araştırılmasını ve kendisinin ameliyat edilmesi için yardımcı olunmasını talep etmiştir.

44. Başvurana, 6701 sayılı Kanun'un 18 inci maddesinin 2 nci fıkrası uyarınca muhatabın yazılı görüşü iletilerek kendisinin buna ilişkin yazılı görüşleri istenmiş, muhatap kurumun cevaplarına karşı gönderdiği cevabi yazıda ise başvuran, iddia ve talepleri ile ilgili olarak tüm makamlara hitaben başvuruda bulunduğunu, kendisi hakkında acil ameliyat edilmesine ilişkin karar alındığını, kararın üzerinden aylar geçmesine rağmen hala ameliyat edilmediğini, durumunun hassas olduğunu, belirtilen karar tarihinden bu yana defalarca kez acil servise kaldırıldığını, yüksek hayati tehlikesinin bulunduğunu, buna ilişkin Adli Tıp Kurumu(ATK) raporlarının bulunduğunu, aylardır ameliyat için bekletilmesinin "insanlık dışı ve aşağılayıcı muamele" niteliğinde olduğunu, sağlığının ve yaşamının tehlike altında olduğunu ifade etmiştir.

45. Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 03.10.2018 tarihli yazısına karşılık olarak da kendisinden yazılı görüşleri istenmiş, bu cevaba ilişkin olarak 20.11.2018 tarihli cevapta ceza infaz kurumu idaresinin ve Sağlık Bakanlığının konunun üzerine gitmediğini, Memorial Hastanesinin, bünyelerinde bu ameliyatın yapılabildiğini belirtmelerine ve hatta fiyat çıkarmalarına rağmen sonradan böyle bir ameliyat yapamadıklarını söylediklerini iddia etmiş ve buna ilişkin belgeyi ekte göndermiştir.

B. Muhatap Kurumun Cevapları

46. Başvuranın iddialarıyla ilgili olarak 6701 sayılı Kanun'un 18 inci maddesinin 2 nci fıkrası uyarınca, Metris 2 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan 22.05.2018 tarihli yazılı görüşte; Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğünce adı geçen tedavi ve ameliyat işleminin devlet veya üniversite hastanelerinde yapılamadığının, bazı özel hastanelerde yapılabileceğinin bildirildiği, yapılan yazışmalar neticesinde vakıf üniversitesi olan Bezmialem Vakıf Gureba Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezinde mezkur ameliyatın yapılabildiği, fakat başvurucunun bu talebinin karşılanması hususunda tereddüt olduğu için Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Sağlık Hizmetleri Daire Başkanlığına görüş sorulmuş olduğu ve yazının cevabının beklendiği ifade edilmiştir.

47. Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 04.09.2018 tarihli ve E.2639/126450 sayılı yazısında; yürürlükteki infaz mevzuatına göre hükümlü ve tutukluların öncelikle ilde bulunan hastanelere, il düzeyinde tedavi imkânı bulunamaması halinde diğer illerdeki hastanelerin ilgili bölümlerine ve üniversite hastanelerine sevk edildikleri, hasta hükümlü ve tutuklunun hangi uzmanlık alanında tetkik ve tedavi görmesine muayene eden Kurum doktorunun, Kurum doktoru bulunmuyorsa sağlık ocağı veya hastanede görevli doktorun karar verdiği, bu aşamada Kurum idaresinin bir yetkisinin bulunmadığı ifade edilmiştir. Mezkur yazıda;

- Başvuranın İstanbul Adli Tıp 3. İhtisas Kurulunun 21.03.2018 tarihli ve 5629 karar sayılı raporuna istinaden renal denervasyon ameliyatının yapılabilmesi ve söz konusu ameliyatın İstanbul Bezmialem Vakıf Üniversitesinde yapılabiliyor olması sebebiyle ameliyatının planlanarak anılan kuruma nakil geldiği ve ilk muayenesinin yapıldığı, ilaçlarının mevcut olduğunun görüldüğü, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Gastroentoloji Polikliniğinden üreaz tetkiki amacı ile lamel verildiğinin ve Kuruma gelirken yanında bulunduğu tespit edildiği, üreaz testinden sonuç almak için söz konusu lamelin ilgili hastane polikliniğine gönderildiği, testin değerlendirildiği ve başvuranın” helipack tedavi paketi” kullanmasının önerildiği

- 11.05.2018 tarihli dilekçesine istinaden tedavi sürecinin başlamasını istediği, Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzük'ün 94. ve 117'nci maddeleri uyarınca işlem yapıp yapılamayacağı hususunda İl Sağlık Müdürlüğüne yazı yazıldığı, söz konusu yazıya cevaben, ameliyatın Devlete ait bir sağlık kuruluşundan alınan aciliyetini belirtir rapor ile özel hastanelerde yaptırılabilmesine dair bilgi verildiği, bunun üzerine hastaya Renal Denervasyon yapılabilmesi amacıyla 29.05.2018 tarihinde Haseki Eğitim ve Araştırma Hastanesinden Sağlık Kurulu Raporu aldırıldığı,

- Söz konusu raporda; “Hastanın düzenli takibinin yapıldığı İstanbul Üniversitesi Çapa Tıp Fakültesi Kardiyoloji Bölümü ve Marmara Üniversitesi Pendik Hastanesinin 20/10/2017 tarihli epikriz raporlarına binaen, kişiye ‘Renal Denervasyon’ ameliyatı önerilmiş. Hasta hematolojik açıdan İstanbul Üniversitesi CTF Hematolojiden takipli olduğu belirtildi.

Hastanemiz Nefroloji ve Kardiyoloji birimi hekimlerince de bu kararın uygun olduğu yönünde görüş bildirilmiştir. Renal Denervasyon operasyonu Devlet ve üniversite hastanelerinde yapılamadığından, hasta açısından geciktirilmesinin yaşamsal riskler içermesi nedeniyle, ameliyatın acilen yapılması için, Bezmialem Vakıf Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezine sevk edilmesine karar verilmiştir.” ifadelerine yer verildiği,

- Anılan Kurumdan memur görevlendirildiği ve Bezmialem Vakıf Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi Kardiyoloji Anabilim Dalı Başkanlığına ilgili dosyanın gönderildiği, ancak Bezmialem Vakıf Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi Kardiyoloji Anabilim Dalı Başkanlığının 31.05.2018 tarihli yazısında; *“Bu tedavide kullanılan sistemin (Renal Denervasyon) kan basıncının düşmesinde yeterli etkinliği sağlamadığından dolayı, bu sistemin kullanımı tüm dünyada durdurulmuştur. Renal Denervasyon sisteminin geliştirilip kullanıma sunulması sonrası tekrar değerlendirilecektir.”* ifadelerine yer verildiği ve ameliyatın yapılamayacağını belirtildiği,

- Buna istinaden İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Hastanesi Başhekimliğinin 297 protokol sayılı raporunda; *“Acıbadem, Medipol, Medicalpark, Başkent Üniversitesi hastanelerinde de bu ameliyatın yapılabileceğinin,”* belirtildiği ve bu bilgiler dikkate alınarak kişiye ait sağlık dosyası Fatih Medical Park, Bağcılar Medipol Mega Üniversitesi ve Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Atakent Hastaneleri Kardiyoloji Anabilim Dalı Hastanelerine gönderildiği,

- 01.06.2018 tarihinde Fatih Medical Park Hastanesi Kardiyoloji Polikliniğince; *“Bu yöntemin artık terk edildiği dolayısı ile firmaların bu cihazı ülkemize getirmediği ve dünyada terk edilen bu yöntemi kuramca yapamayacaklarının”* bildirildiği,

- 01.06.2018 tarihinde ilgili dosyanın gönderildiği Bağcılar Medipol Mega Üniversite Hastanesi Kardiyoloji Polikliniğince; *“Renal Denervasyon işlemi hipertansiyon için tüm Avrupa’da yaygın bir şekilde uygulandığı, ancak Amerika’da yapılan renal denervasyon sonuçlarının iyi olmaması sebebiyle durdurulduğu, son günlerde denervasyonun yeni şekliyle Avrupa ve Amerika’da uygulanmaya başlanıldığı, ancak yeni versiyonun henüz Ülkemize gelmediği, 6 ay ila 1 yıl içerisinde gelmesinin beklenildiğinin”* bildirildiği,

- 01.06.2018 tarihinde Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Atakent Hastanesine söz konusu dosyanın gönderildiği, anılan hastane tarafından 26/02/2018 tarihinde İl Sağlık Müdürlüğüne de bu ameliyatla ilgili yazışmaların yapıldığının ve 07/03/2018 tarihli ve 343 sayılı yazılarında; *“Hastanelerinde “Renal Denervasyon” ameliyatı için geçerli endikasyonlara sahip hastalara ve bu ameliyatı gerçekleştirmek için uygun kateter temini sonrası adı geçen ameliyatın yapılabileceğinin”* belirtildiği, ancak söz konusu kateterin artık ülkemize getirilmediğinin anılan hastanelerden teyit edildiği,

- Ayrıca, Cerrahpaşa Tıp Fakültesinin raporunda yer alan Başkent Üniversitesi Hastanesi ile yapılan yazışmalar neticesinde, söz konusu ameliyatın ilgili hastane bünyesinde yapılamayacağını öğrenildiği,

• Adı geçen Kurum revir birimi ve doktor kontrolünde olduğu, kontrollerinin yapılması amacıyla 20/06/2018 tarihinde Kurum aile hekimi tarafından Bayrampaşa Devlet Hastanesi Dahiliye, Kardiyoloji ve Genel Cerrahi Polikliniklerine sevkini yapıldığı, yapılan muayenesi sonucunda Kardiyoloji Polikliniğinin değerlendirmesinde; *"HT+KAH EKG:NSR EKO: EF 1.60 Sonuç; Acil kardiyak patolojisi yok, MPS (Sintigrafi) için eğitim araştırmaya sevkine uygundur."* ifadelerine yer verildiği,

• 20.06.2018 başvuranın Cerrahpaşa Tıp Fakültesi İç Hastalıkları ve Hematoloji Polikliniğine sevk edildiği, muayenesinin yapıldığı,

• 25.06.2018 tarihinde İstanbul Eğitim ve Araştırma Hastanesi Kardiyoloji Polikliniğine Sintigrafi tetkikinin yapılması amacıyla sevk edildiği, yapılan değerlendirmede; *"Hastanın tetkikleri istenmiş, sonuçlarla değerlendirileceği belirtilmiştir ve hastanın isteği üzerine renal denervasyon ameliyatı amaçlı dış merkeze sevkine uygundur"* ifadelerine yer verildiği,

• 25.06.2018 tarihinde İstanbul Eğitim ve Araştırma Hastanesi FTR Polikliniğinde de muayenesinin yapıldığı, yapılan değerlendirmede; *"Lomber Disk Hernisi olan hastaya F.T.R yazılmış, Genel Cerrahi Polikliniği değerlendirmesinde hastanın mevcut bulgularında cerrahi patoloji saptanmadığı, gastroenteroloji sevkini olduğu ve ileri takibinin uygun olduğunun,"* bildirildiği, Sintigrafi tetkiki için 12/07/2018 tarihine randevu verildiği ve 12/07/2018 tarihinde anılan tetkikin yapıldığı,

• Ayrıca, adı geçen İstanbul Eğitim ve Araştırma Hastanesi Kardiyoloji Polikliniğine Sintigrafi sonucu ile değerlendirilmek ve kontrol edilmek, F.T.R Polikliniğine fizyoterapi seanslarını almak ve Marmara Üniversitesi Pendik Eğitim ve Araştırma Hastanesi Göz, Üroloji, Psikiyatri ve Nöroloji Polikliniklerinde gerekli kontrolleri yapılmak üzere sevk plânlamasının yapıldığı ifade edilmiştir.

48. Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün Kurumumuza son gönderdiği, 03.10.2018 tarihli ve E.2867/143863 sayılı yazıda ise; başvuranın hâlen sağlık sorunlarının devam ettiği, hastane randevularına götürülmediği, ameliyatının yapılmadığı, ameliyatının özel İstanbul LİV Hastanesinde yapılabildiği, ameliyat için gerekli malzemelerin anılan hastane tarafından yurt dışından temin edilebileceği iddiaları ile anılan hastanenin Kardiyoloji Ana Bilim Dalı ile gerekli yazışmaların yapılarak ameliyatının yapılması talebini içeren dilekçesine mukabil olarak; başvuranın talebine istinaden Özel Liv Hospital Ulus Hastanesi'nin 12.09.2018 tarih ve 4217 sayılı yazısında *"Tarafımıza göndermiş olduğunuz yazı incelenmiş olup, hastanemizde renal denervasyon ameliyatı yapılamamaktadır."* şeklinde bilgi verildiği, öte yandan adı geçen sağlık kontrollerine devam edildiği, bahse konu renal denervasyon operasyonu içinde İstanbul Valiliği İl Sağlık Müdürlüğü ve Genel Müdürlükçe belirtilen hastanelerle görüşme ve yazışmaların yapıldığı ve hastanelerden gelecek cevapların beklendiği ifade edilerek ceza infaz kurumu idaresi ve Bakanlık tarafından gerekli tüm girişimlerde bulunulduğu ve hassasiyet gösterildiği ifade edilmiştir.

C. Değerlendirme

a) Kabul edilebilirlik yönünden

49. Ön inceleme aşamasında şekil şartlarını taşıdığı anlaşılan ve açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden bulunmadığı anlaşılan iddiaların kabul edilebilir olduğuna karar verilmiş, başvurunun esastan incelemesine geçilmiştir.

b) Esas incelemesi yönünden

50. Başvuranın Kurumumuza gönderdiği ilk dilekçenin başvuranın sağlık durumuna ilişkin raporlar ile belgelerin yer aldığı eklerde ve muhatap kurumun gönderdiği cevabi yazılarda başvuranın sağlık durumuna ilişkin olarak ayrıntılı bilgiler yer almaktadır. Buna göre başvuranın dirençli hipertansiyon şikâyetinin ilaçlar ve rutin tedaviler yoluyla iyileşmemekte, bunun dışında kalp, astım gibi başkaca rahatsızlıklara da sahip bulunmaktadır. Fakat diğer rahatsızlıkları ile birleştiğinde başvuranın özellikle dirençli hipertansiyon hastalığı sebebiyle zorluk çektiği anlaşılmaktadır. Raporlardan anlaşıldığı kadarıyla bu hastalığı sebebiyle sık sık acile kaldırılmaktadır.

51. AIHS'in 3 üncü maddesine ve ius cogens'e göre işkence ve kötü muamele yasağı ise mutlak olup hiçbir hal ve şartta askıya alınamamakta ve kısıtlanamamakta, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 56 ncı maddesine göre de Devlet, herkesin hayatını beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamakla yükümlü olup bu görevini kamu ve özel kesimdeki sağlık ve sosyal kurumlardan yararlanarak ve onları denetleyerek yerine getirmektedir.

52. Ceza infaz kurumlarında sunulan sağlık hizmetleri özgürlüğünden mahrum bırakılanların tutulma koşullarının kalitesiyle doğrudan ilgili olduğu gibi CPT'nin ifadesiyle *"yetersiz sağlık hizmetleri, 'insanlık dışı ve aşağılayıcı muamele' teriminin kapsamına giren koşulların hızla ortaya çıkmasına neden olabilmektedir."*²

53. Ceza infaz kurumlarındaki özgürlüğünden mahrum bırakılan kişilerin, dışarıdaki insanlarla aynı kalitedeki sağlık hizmetlerine ulaşabiliyor olması gerekmektedir. Kişilerin özgürlüğünden mahrum bırakılması onların daha kötü şartlarda tıbbi muayene veya tedavi almasına gerekçe oluşturamayacağı bir gerçektir.

54. Ceza infaz kurumlarında, kişilerin sağlık hakkına erişemiyor olması insanlık dışı ve aşağılayıcı muamele bağlamında değerlendirilmekte, dolayısıyla TIHEK'in işkence ve kötü muameleyle mücadelede ulusal önleme mekanizması görevi kapsamında başvuru alabileceği konulardan birini oluşturmaktadır.

55. AIHS'in 3 üncü maddesi ile devletlere işkence ve kötü muamele yapmama, işkence ve kötü muameleden koruma ve işkence ve kötü muameleyi etkin soruşturma konularında hem pozitif hem negatif yükümlülük getirilmektedir. Bu pozitif yükümlülükle özgürlüğünden

² CPT, 3. Genel Rapor'dan Alıntı [CPT/Inf (93) 12], prg. 30.

mahrum bırakılanların sağlık hakkına ilişkin de aslında bir koruma yaratılmaktadır.³ İşkence, kast unsurunu ve asgari bir ağırlık derecesine ulaşılmış olmasını gerektiriyorken kötü muamelede kasten gerçekleştirilme bir unsur olarak aranmamaktadır. Bu anlamda *yetkili kişi ve kurumların kamu ya da özel sağlık kuruluşlarına başvuran bir hastanın sağlık durumunun ciddiyetini bilmesine ya da bilmesinin gerekmesine rağmen meydana gelebilecek riskleri bertaraf etmek için gerekli ve yeterli önlemleri almayarak yahut hastanın tanı ve tedavisine ilişkin değerlendirme hatasını aşacak şekilde mesleki ödevlerine aykırı davranarak bir kimsenin hayatına veya vücut bütünlüğüne zarar vermesi hâlinde*⁴ yaşam hakkının veya işkence ve kötü muamele yasağının ihlalinden söz edilebilecektir.

56. Ulusal önleme mekanizması kapsamında sağlık hakkına erişim; özgürlüğünden mahrum bırakılanların hastalıklardan korunmasını, bu noktada önleyici sağlık hizmetlerini, hastalıkların tedavisi ve gözetimini ve sağlık nedeniyle tahliyeyi kapsamaktadır.

57. Karara konu başvuruda; astım, koroner kalp ve hipertansiyon hastası olduğunu iddia eden başvuran, sağlık durumunu ve hayati riskinin bulunduğunu sağlık raporları ile birlikte sunmuştur. 18.12.2017 tarihinde kendisi hakkında aciliyetli ameliyat kararı alındığını, renal denervasyon adındaki mezkûr tıbbi tedavinin devlet veya üniversite hastanelerinde yapılamıyor olduğunu, bu sebeple aradan geçen uzun zamana rağmen hala ameliyat olmayı beklediğini iddia etmiştir. Başvuranın sağlık durumuyla ilgili gönderdiği yazıya ek, rapor, reçete vb. belgelerden, başvuranın sağlık durumuyla ilgili olarak ilk aşamada kurum doktorunca muayene ve tedavilerinin yapıldığı, bunun mümkün olmadığı ve hastaneye sevkinin zorunlu görüldüğü durumlarda en yakın hastaneye gönderildiği anlaşılmıştır.

58. Marmara Üniversitesi İstanbul Pendik Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nin 03.03.2015 tarihli epikriz formunda başvurana renal denervasyonun önerilmediği, tam teşekküllü bir sağlık merkezine yakın bir yerde ikamet etmesi önerilirken, aynı hastanenin 02.08.2016 tarihli epikriz formunda başvurana renal denervasyon uygulanmasının uygun olduğu belirtilmiştir.

59. S.B.Ü. İstanbul Eğitim ve Araştırma Hastanesinin 18.12.2017 tarihli yazısında, başvuranın renal denervasyon ameliyatının aciliyet taşıdığı belirtilmiş, bu durum üzerine İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü tarafından 81 ile yazı gönderilerek bu ameliyatın yapılabileceği devlet ve üniversite hastanelerinin bulunup bulunmadığı sorulmuştur. Gelen tüm yazıların olumsuz olması karşısında CGTİHK'in 57 nci maddesinin 4 üncü fıkrası gereğince özel sağlık kuruluşlarında bu ameliyatın yapılmasının mümkün olup olmadığı araştırılmış, bunun için özel hastanelere yazı yazılmıştır.

60. İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü'nün Bakırköy Cumhuriyet Başsavcılığına göndermiş olduğu 26.07.2018 tarihli ve 4414 sayılı yazıda; Özel Memorial Ataşehir Hastanesi, Özel Medistate Kavacık Hastanesi, Özel Acıbadem Atakent Hastanesi, Özel Medicana Çamlıca

³ Pınar Dikmen, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3. Maddesi Bağlamında Mahpusların Sağlık Hakkı, İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, s.26-27.

⁴ AYM, Semiha Gür Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/8691, prg. 45.

Hastanelerine söz konusu ameliyatın yapılabilirdiği belirtilmiştir. Bu hastanelerden birkaçı bu ameliyatı yapamadıklarını belirtir yazı göndermelerine karşın Özel Memorial Ataşehir Hastanesinin 29.08.2018 tarihli yazısında renal denervasyona ilişkin tedavi planının hazırlandığı ve tahmini tutarın çıkarıldığı görülmektedir. Bununla birlikte sonraki tarihli bir yazısında Hastane, renal denervasyon katateri temin edilemediği için işlemin yapılamadığını belirtmiştir.

61. Başvuranın, söz konusu ameliyatın İstanbul Özel Liv Hastanesinde de yapılabilirdiği bilgisine karşılık ceza infaz kurumu tarafından mezkur hastaneye de yazıldığı ancak olumsuz yanıt alındığı anlaşılmıştır. Kurumumuzun 20.11.2018 tarihinde saat 12:50’de Özel Liv Hospital Ulus Hastanesinde görevli, renal denervasyon alanında çalışan Prof. Dr. Ali Burak ÇATAKOĞLU ile gerçekleştirdiği görüşmede de renal denervasyonun çok sık olmasa da halen kullanılan bir tıbbi tedavi yöntemi olduğu; ancak halihazırda Türkiye’de özel firmadan kaynaklı olarak katater bulunmaması dolayısıyla bu ameliyatın gerçekleştirilemediği belirtilmiştir.

62. Başvuranın sağlık durumunun cezasının tehiri veya ceza infaz kurumu dışında çektirilmesine imkan sağlayıp sağlamadığıyla ilgili ise ceza infaz kurumu tarafından konunun ATK’den sorulduğu ve ATK tarafından yazılan raporda başvuranın ceza infaz kurumunda tutulmasına engel bir sağlık durumunun bulunmadığının belirtildiği görülmüştür.

63. Ceza infaz kurumunun hala ameliyatın yapılabilme ihtimalini araştırdığı ve konuyla ilgili gelişmeleri takip ettiği, özel hastanelerce ameliyatın yapılabilmesi hususuyla ilgili cevap talep ettiği anlaşılmıştır. Konuyla ilgili olarak Kurum 2. Müdürü Celil Yetim ile 21.11.2018 tarihinde saat 11:15’te gerçekleştirilen görüşmede; kurum idaresi olarak öncelikli tüm devlet hastaneleri ve üniversite hastanelerine ameliyatın yapılıp yapılamayacağını sordukları, gelen olumsuz cevap üzerine ameliyatın özel hastanelerde yapılabilmesi için Adalet Bakanlığı Sağlık İşlemleri Daire Başkanlığına bilgi verdikleri, ancak özel hastanelerin bazılarında olumsuz yanıt geldiği, bazılarında ise önce olumlu sonrasında olumsuz cevap geldiği, buna katater bulunmamasının veya ameliyatın önerilmemesinin gerekçe olarak gösterildiği, son olarak Özel Ataşehir Memorial Hastanesinin ameliyatı gerçekleştirebileceklerini ifade etmelerine rağmen sonradan gönderdikleri bir yazıyla katater bulunmadığı için işlemi yapamadıklarının ifade edildiği aktarılmıştır.

64. Tüm bu bilgi ve belgeler doğrultusunda ceza infaz kurumu idaresi tarafından özgürlüğünden mahrum bırakılanın sağlık durumuyla yakından ilgilenildiği, gerekli tıbbi hizmetin ve sevklerin sağlandığı, sağlık hizmetlerinden yararlanılmasına engel bir uygulamanın söz konusu olmadığı; hastalıkların teşhisi, tedavisi, tıbbi yardıma zamanında ulaşılması noktalarında ceza infaz kurumunun ihmali bulunmadığı, iddia konusunun oldukça teknik bir konu olması sebebiyle ceza infaz kurumu idaresinin yetki alanını aştığı değerlendirilmiştir.

65. Başvuranın sağlık durumunun yakından takip edilmesi, konuyla ilgili bahsi geçen hastanelerin ihmalinin bulunup bulunmadığı, söz konusu ameliyatın tıbben tavsiye edilen bir yöntem olup olmadığı, tavsiye ediliyorsa bunun hangi hastanelerde yapılabileceği, tavsiye edilmiyorsa başkaca hangi yöntemlerin uygulanabileceği hususlarıyla ilgili olarak Kurumumuz tarafından Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü’ne ivedi yazılmış olup gereği tevessül ettirilmiştir.

VI. KARAR

Açıklanan mevzuat ve gerekçeler çerçevesinde;

1. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun 18 inci maddesinin dördüncü fıkrası doğrultusunda, İNSAN HAKLARI İHLALİ YAPILMADIĞINA,

2. Kararın taraflara TEBLİĞİNE,

3. Kararın KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

4. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yoluna başvurulabileceğine,

27.11.2018 tarihinde, OYBİRLİĞİYLE, karar verildi.

Süleyman ARSLAN
Başkan

Mesut KINALI
İkinci Başkan

Can ESEN
Üye

Cemil KILIÇ
Üye

Dilek ERTÜRK
Üye

Halil KALABALIK
Üye

Harun MERTOĞLU
Üye

Hıdır YILDIRIM
Üye

Mehmet ALTUNTAŞ
Üye

Mehmet Emin GENÇ
Üye

Safet BALIN
Üye